
VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2016)0423

Ajakirjanike olukord Türgis

Euroopa Parlamendi 27. oktoobri 2016. aasta resolutsioon ajakirjanike olukorra kohta Türgis (2016/2935(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Türgi kohta, eelkõige 15. jaanuari 2015. aasta resolutsiooni sõnavabaduse kohta Türgis seoses ajakirjanike ja meediajuhtide hiljutiste vahistamistega ning süstemaatilise survega meediale¹,
- võttes arvesse oma 14. aprilli 2016. aasta resolutsiooni Türgi 2015. aasta aruande kohta²,
- võttes arvesse komisjoni 10. novembri 2015. aasta aruannet Türgi kohta (SWD(2015)0216),
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Federica Mogherini ning Euroopa naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste voliniku Johannes Hahni 16. juuli 2016. aasta ühisavaldust olukorra kohta Türgis,
- võttes arvesse nõukogu 18. juuli 2016. aasta järeldusi Türgi kohta,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ja kõrge esindaja Federica Mogherini ning voliniku Johannes Hahni 21. juuli 2016. aasta avaldust erakorralise seisukorra väljakuulutamise kohta Türgis,
- võttes arvesse 9. septembril 2016. aastal toimunud ELi ja Türgi kõrgetasemelist poliitilist dialoogi,
- võttes arvesse asjaolu, et õigusriigi põhimõtete, sealhulgas sõnavabaduse austamine on ELi väärtuste seas kesksel kohal,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud õigust sõnavabadusele ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, millega Türgi on liitunud,

---

¹ ELT C 300, 18.8.2016, lk 45.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0133.

- võttes arvesse Türgi karistusseadustiku artiklite 216, 299, 301 ja 314 kohta Veneetsia komisjoni 106. täiskogu istungjärgul (Veneetsia, 11.–12. märts 2016) vastu võetud arvamuses sisalduvaid soovitusi,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et 15. juulil 2016. aastal toimus Türgis riigipöördekatse, milles hukkus enam kui 250 inimest ja sai vigastusi üle 2 100 inimese;
  - B. arvestades, et demokraatia kaitsmine, sealhulgas inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete täielik järgimine on oluline, nagu ka ELi, Euroopa Nõukogu ja Türgi koostöö selles küsimuses; arvestades, et Türgi on Euroopa Liidu oluline partner;
  - C. arvestades, et Euroopa Ajakirjanike Föderatsiooni ja Türgi Ajakirjanike Liidu andmetel on Türgi politsei 15. juuli 2016. aasta riigipöördekatse järel vahistanud vähemalt 99 ajakirjanikku ja kirjanikku, kellest enamikule ei ole praeguseks süüdistust esitatud, mis tähendab, et 20. oktoobri 2016. aasta seisuga peetakse kokku vähemalt 130 meediatöötajat kinni süüdistuste alusel, mis arvatakse olevat seotud nende sõnavabaduse õiguse teostamisega; arvestades, et pärast 15. juulit 2016 vahistatud ajakirjanikest 64 on vabastatud; arvestades, et kinnipeetud ajakirjanikel ei lubata konsulteerida advokaadiga ning neid hoitakse ebainimlikes tingimustes, kus neid ähvardatakse ja väärkoheldakse; arvestades, et on esitatud väiteid, et suletud päevalehe Özgür Gündem kaaspeatoimetajaid Bilir Kayat ja İnan Kızılkayat on vanglas piinatud;
  - D. arvestades, et meediale seati piiranguid ja ajakirjanikke survestati märkimisväärselt juba enne ebaõnnestunud riigipööret; arvestades, et Ajakirjanike Kaitse Komitee hinnangul on Türgi ametivõimud sulgenud riigipöördekatse järel üle 100 ringhäälinguorganisatsiooni, ajalehe, ajakirja, kirjastuse ja jaotusettevõtte, mistõttu enam kui 2 300 ajakirjanikku ja meediatöötajat on jäänud töötuks; arvestades, et vähemalt 330 ajakirjaniku pressikaardid on tunnistatud kehtetuks;
  - E. arvestades, et kinnipeetud ajakirjanike hulka kuuluvad näiteks tuntud kirjanik Asli Erdoğan, kes oli ka praeguseks suletud kurdi päevalehe Özgür Gündem nõuandekogu liige ning kolumnist, õppejõud ja kolumnist Mehmet Altan ning tema vend, kirjanik ja nädalalehe Taraf endine toimetaja Ahmet Altan;
  - F. arvestades, et Human Rights Watchi andmetel on paljud neist õiguslikest meetmetest võetud ilma mingite tõenditeta selle kohta, et süüdistatud oleks riigipöördekatstes osalenud; arvestades, et tuleb tagada õigus õiglasele kohtumõistmisele, ja arvestades, et meediaga seotud asjade käsitlemisel Türgi kohtusüsteemis ilmneb erapooletuse ja sõltumatuse puudumine;
1. mõistab teravalt hukka Türgis 15. juulil 2016 toimunud riigipöördekatse; avaldab toetust Türgi seaduslikele institutsioonidele; peab kahetsusväärseks hukkunute suurt arvu; väljendab solidaarsust ohvrite ja nende perekondadega;
  2. tunnistab Türgi valitsuse õigust ja kohustust reageerida riigipöördekatsele; rõhutab siiski, et Türgi valitsus ei tohi kasutada nurjunud sõjaväelist riigipöördekatset õigustusena, et lämmatada veelgi tugevamalt õiguspärast ja rahumeelset opositsiooni ning takistada ebaproportsionaalsete ja ebaseaduslike meetmetega ajakirjanikel ja meedial rahumeelselt kasutada sõnavabadust;

3. kutsub Türgi ametivõime üles vabastama ajakirjanikke ja meediatöötajaid, keda peetakse kinni ilma mõjuvate tõenditeta kriminaalse tegevuse kohta, k.a tuntud ajakirjanikud, nagu Nazli Ilicak, Sahin Alpay, Asli Erdogan, Murat Aksoy, Ahmet Altan ja Mehmet Altan; toonitab, et ajakirjanikke ei tohiks kinni pidada nende ajakirjandusliku töö sisu või väidetavate sidemete tõttu, sealhulgas juhtudel, kui nende vastu on esitatud süüdistused, ja rõhutab vajadust tagada, et kohtueelne kinnipidamine jääks erandiks;
4. tuletab meelde, et vaba ja mitmekesine ajakirjandus on iga demokraatliku ühiskonna lahutamatu osa, nagu ka nõuetekohane kohtumenetlus, süütuse presumptsioon ja kohtusüsteemi sõltumatus; tuletab Türgi ametivõimudele meelde vajadust olla äärmiselt hoolikas, kui küsimuse all on meedia ja ajakirjanikud, sest sõnavabadus ja meediavabadus on demokraatliku ja avatud ühiskonna toimimise seisukohast keskse tähtsusega;
5. peab kahetsusväärseks, et erakorralisi sätteid on kasutatud ka välismaale põgenenud või end varjavate ajakirjanike pereliikmete ahistamiseks, muu hulgas nende passide tühistamiseks või nende ajutiseks kinnipidamiseks süüdistatute asemel;
6. tunneb tõsist muret enam kui 150 meediaväljaande sulgemise pärast; nõuab nende taasavamist, nende iseseisvuse taastamist ja vallandatud töötajate ametisse ennistamist nõuetekohases korras; kutsub Türgi ametiasutusi üles lõpetama karistusseadustiku sätete väärkasutamise usaldusisikute määramiseks erasektori meediaorganisatsioonidesse ning lõpetama sekkumise sõltumatute uudisteorganisatsioonide juhtimisse, sealhulgas toimetuse otsuste, ajakirjanike ja toimetajate vallandamise osas, ning lõpetama kriitiliste uudistekanalite ja ajakirjanike survestamise ja ähvardamise; mõistab hukka Türgi ametivõimude püüded väliskorrespondente hirmutada ja riigist välja saata;
7. palub Türgi valitsusel kitsendada erakorraliste meetmete ulatust, et neid ei oleks enam võimalik kasutada sõnavabaduse piiramiseks; toonitab, et riigipöördekatstes väidetava osalemisega seotud uurimisi tuleks viia läbi nõuetekohases korras, erapooletult ja tuginedes veenvatele tõenditele, mitte ainult pidades inimesi süüdlaseks nende sidemete põhjal, mis võib päädida kollektiivse karistamisega;
8. toonitab, et Türgit ähvardab reaalne terrorismioht; kordab siiski, et Türgi laialt määratletud terrorismivastaseid õigusnorme ei tohiks kasutada ajakirjanike karistamiseks väljendusvabaduse kasutamise eest; nõuab kiiremas korras Veneetsia komisjoni 2016. aasta märtsi soovitude rakendamist ja terrorismivastaste seaduste reformi;
9. kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles jälgima edaspidigi tähelepanelikult erakorralise seisukorra praktilist mõju ning tagama kõigi ajakirjanike kohtumenetluste jälgimise;
10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning Türgi presidendile, valitsusele ja parlamendile.